

Diarienummer: xx-xxx/xx
Datum: 2021-08-20
Förvaltning: Barn- och utbildningsförvaltningen
Enhet: Administration och ledning
Handläggare: Sebnem Levin, kvalitetsutvecklare
Nämnd: Barn- och utbildningsnämnden

Remissvar SOU 2021:32 - Betänkande av pliktmaterialutredningen Papper, poddar och... Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial

Sammanfattning

Barn- och utbildningsförvaltningen i Hallstahammar yttrar sig här över betänkandet av pliktmaterialutredningen SOU 2021:32.

Sedan 1661 ska alla som framställer böcker, tidningar och övriga trycksaker i Sverige leverera pliktexemplar till Kungliga biblioteket (KB). Sedan 1979 gäller detta även audiovisuellt material såsom radio, tv, film och datorspel. Från och med 2015 omfattar lagen om pliktleveranser även elektroniskt material, så kallad e-plikt. Syftet är att även elektroniskt material ska ingå i det framtida kulturarvet.

Utredningen har haft i uppdrag att analysera regelverket för pliktexemplar och föreslå ett nytt medie-, teknik- och formatoberoende regelverk för såväl fysiskt som elektroniskt pliktmaterial. I dag går medieutvecklingen snabbt. Spridningsformerna utvecklas och många väljer att publicera sig på sätt som innebär att format och lagringstekniker inte längre är låsta till vissa uttryck.

Följden har blivit att dagens pliktlagstiftning i vissa fall fungerar precis som det är tänkt, medan den andra gånger inte kan tillämpas eftersom det pliktexemplar som ska samlas in med stöd av lagen nu sprids med en annan teknik än den som lagen träffar. Även om den nuvarande lagstiftningen i många avseenden fungerar går den inte helt i takt med dagens medielandskap. Pliktexemplarsförordningen reglerar tillhandahållandet av pliktexemplar som samlats in med stöd av pliktexemplarslagen, medan tillhandahållandet av det som samlats in med stöd av e-pliktlagen inte är reglerat. För att göra insamlingen av pliktmaterial mera flexibel, föreslår utredningen att det ska finnas tre metoder. Leveransplikt: skyldighet att på eget initiativ lämna pliktexemplar (som i dag). Rekvisition: skyldighet att lämna pliktexemplar efter ett beslut av Kungliga biblioteket (KB). Egeninsamling: insamling av pliktmaterial genom KB:s egen försorg.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom barn- och utbildningsförvaltningen.

Bakgrund och beskrivning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden har för yttrande fått en utredning av SOU 2021:32, betänkande av pliktmaterialutredningen gällande pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial. Syftet med utredningen är att se pliktmaterial i egenskap av en demokratisk resurs som ska samlas in för att bevara uttryck för det offentliga samtalet och för att tillgodose rätten att ta del av och skapa kunskap, åsikter och andra uttryck. Att det insamlade materialet är till för att användas görs också klart att pliktmaterial är en del av vårt kulturarv som ska tillhandahållas över tid för forskning och annan användning. Pliktmateriallagstiftningen bidrar till att materialet håller så hög kvalitet som möjligt i förhållande till dessa syften utan att det innebär en orimlig belastning för de som framställt materialet. Förslaget innebär att reglerna börjar gälla stegvis. Den 1 januari 2023 föreslås bestämmelserna om egeninsamling och dataskydd träda i kraft. Först två år senare, den 1 januari 2025, föreslås bestämmelserna om leveransplikt och rekvisition träda i kraft.

Förvaltningens ståndpunkt

Barn- och utbildningsförvaltningen ser positivt på utredningen och dess möjligheter att tillskapa ett nytt medie-, teknik- och formatoberoende regelverk för såväl fysiskt som elektroniskt pliktmaterial. Om utredningens förslag går igenom kommer Sverige inom några år att få en uppdaterad pliktlagstiftning, som gör det möjligt att samla in digitala medieformat som kommer att tillhöra vårt kulturarv och som ska tillhandahållas över tid för forskning och annan användning.

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsförvaltningen har inget att erinra om beträffande remissen, SOU 2021:32, Betänkande av pliktmaterialutredningen.

För barn- och utbildningsförvaltningen

Sebnem Levin, kvalitetsutvecklare